

Supported by:

Federal Ministry for the Environment, Nature Conservation and Nuclear Safety

based on a decision of the Parliament of the Federal Republic of Germany

ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU

Xây dựng Lộ trình các Biện pháp Bảo vệ Môi trường và Xã hội cho Chương trình Hành động REDD+ Quốc gia

Quốc gia:	Việt Nam
Chương trình:	REDD+
Dự án:	Nghiên cứu cơ chế thúc đẩy bảo tồn "Đa dạng Sinh học cao thông qua REDD+": Thí điểm tại Việt Nam (Dự án HB-REDD+)
Cơ quan thực hiện:	Tổ chức Phát triển Hà Lan SNV và Tổng cục Lâm nghiệp Việt Nam (VNFOREST)
Nhà tài trợ:	Bộ Môi trường, Bảo tồn thiên nhiên và An toàn hạt nhân, Cộng hòa Liên bang Đức (BMU), Sáng kiến Khí hậu Quốc tế (ICI)
Tóm tắt:	Dịch vụ tư vấn xây dựng lộ trình xây dựng các biện pháp bảo vệ môi trường và xã hội cho Chương trình REDD+ Quốc gia của Việt Nam
Thời gian:	200 ngày làm việc trong khoảng thời gian từ tháng 9 - 12 năm 2012

1. Bối cảnh:

Giảm phát thải khí gây hiệu ứng nhà kính từ phá rừng và suy thoái rừng, và vai trò của công tác bảo tồn, quản lý rừng bền vững và tăng cường trữ lượng cacbon rừng ở các nước đang phát triển (REDD+) là hoạt động giảm thiểu tiềm năng ứng phó với biến đổi khí hậu do thay đổi sử dụng đất và lâm nghiệp. Khái niệm về "đồng lợi ích" của REDD+ được nêu trong Kế hoạch Hành động năm 2007 tại Bali trong Công ước Khung của Liên hợp quốc về Biến đổi Khí hậu (UNFCCC), cùng với tiềm năng của REDD+ bổ sung cho các mục đích và mục tiêu của các hiệp định đa phương khác, như Công ước về Đa dạng Sinh học (CBD) và Tuyên bố của Liên Hợp quốc về Quyền của Người bản địa (UNDRIP), v.v..

Để đảm bảo thực hiện cơ chế đồng hưởng lợi về môi trường và xã hội và giảm thiểu những rủi ro tiềm năng, một loạt các báo cáo đầy tham vọng về cách thức thực hiện REDD+ đã được cộng đồng quốc tế đưa ra vào năm 2010 – được gọi là "biện pháp bảo vệ Cancun¹" của UNFCCC. Các quốc gia tìm kiếm để thực hiện các chương trình REDD+ phải "thúc đẩy và hỗ trợ" các biện pháp bảo vệ này ở cấp trung ương và địa phương.

Dự đoán và đáp ứng các biện pháp bảo vệ Cancun, là một phần của công tác sẵn sàng hỗ trợ song phương và đa phương về REDD+, các nỗ lực ngay lập tức tập trung vào việc thúc đẩy các khung biện pháp bảo vệ quốc tế có thể được điều chỉnh và áp dụng ở cấp trung ương (hoặc địa phương). Ba sáng kiến chính về biện pháp bảo vệ đa phương đã được đề xuất, đó là: Đánh giá Môi trường và Xã hội Chiến lược (SESA) thuộc Quỹ Đối tác Cacbon ngành Lâm nghiệp (FCPF); Các Nguyên tắc và Tiêu chí Xã hội và Môi trường thuộc Chương trình UN-REDD; và các Tiêu chuẩn Môi trường Xã hội Tự nguyện REDD+. Một thách thức mới đối với các nước đang phát triển đang theo đuổi REDD+ đó là sự nhầm lẫn và ảnh hưởng đến chính trị do sự gia tăng các khung biện pháp bảo vệ quốc tế có thể được áp dụng để thực hiện các cam kết theo Hiệp định Cancun.

¹ Công ước khung của Liên hợp quốc về Biến đổi khí hậu (2010), Hội nghị về Quyết định của các bên 1/CP.16: Kết quả làm việc của Nhóm công tác đặc biệt về Hoạt động hợp tác dài hạn theo Công ước UNFCCC, Bonn.

Các nhà tài trợ “sẵn sàng hỗ trợ REDD+” yêu cầu ngày càng cao về hiệu quả môi trường và xã hội thông qua các chiến lược và chương trình REDD+ quốc gia², thúc đẩy các nước đang phát triển khám phá mức độ hiệu quả về môi trường và xã hội vượt ra ngoài những cam kết trong biên pháp bảo vệ Cancun. Tuy nhiên, mặc dù có bề dày lịch sử phát triển chính trị gần đây và hỗ trợ phát triển đối tác tương đối chuyên sâu, việc phân hồi các biện pháp bảo vệ REDD+ quốc gia phải đấu tranh với sự phát triển không ổn định liên tục của REDD+ như là một cơ chế tuân thủ quốc tế theo quy trình UNFCCC. Tiến độ chậm chạp trong các cuộc đàm phán quốc tế về biến đổi khí hậu phát ra một tín hiệu kém khả quan cho các nước đang phát triển khi đầu tư vào công tác ứng phó với các biện pháp bảo vệ quốc gia toàn diện.

Trong Chương trình Hành động REDD+ Quốc gia (NRAP), Việt Nam đã đề xuất phát triển một phương pháp tiếp cận theo giai đoạn để xây dựng biện pháp bảo vệ REDD+ quốc gia. Điều khoản tham chiếu (TOR) này nhằm phân tích lỗ hổng theo hệ thống về chính sách, kế hoạch, chương trình, quy trình, và phương pháp liên quan hiện hành (‘5P’—Policy) so với biện pháp bảo vệ của Cancun và các điều kiện về khung bảo vệ khác có thể kết nối với các cơ hội tài trợ trong tương lai gần nhằm mang lại kết quả REDD+ có thể chứng minh được.

Phân tích này được xây dựng dựa vào nghiên cứu quốc tế ban đầu được thực hiện bởi Dự án HB-REDD+ của SNV-VNFOREST, chủ trương vận động tăng cường và gắn kết chính sách quốc gia như là sự ứng phó với các biện pháp bảo vệ ưu tiên, bên cạnh hướng dẫn tiếp theo được dự án cung cấp và hợp tác với Chương trình UN-REDD. Các lựa chọn được xác định bởi những nghiên cứu này phục vụ quá trình phân hồi về biện pháp bảo vệ trong nước gần đây đã được thảo luận trong Tiểu nhóm Công tác Kỹ thuật về Biện pháp Bảo vệ (STWG-SG) và cách tiếp cận tập trung vào việc mở rộng sáng kiến hiện có trong nước, nhằm kết hợp các yếu tố của khung biện pháp bảo vệ quốc tế, ở những điểm cần thiết và phù hợp, được cho là thích hợp nhất với bối cảnh của Việt Nam vào thời điểm này.

Do đó, Điều khoản Tham chiếu này bao gồm nhiệm vụ cho một nhóm các chuyên gia tư vấn nhằm xây dựng lộ trình hướng dẫn thực hiện quy trình ứng phó với các biện pháp bảo vệ quốc gia, sử dụng thông tin về phân tích lỗ hổng 5P, và phối hợp tham vấn với STWG-SG. Mục đích của lộ trình này là để giúp Việt Nam xây dựng kế hoạch hành động rõ ràng và từng bước nhằm đạt được sự tuân thủ về biện pháp bảo vệ thông qua một quá trình phối hợp nhiều bên liên quan. Những hành động được đề xuất trình bày trong lộ trình sẽ được xây dựng dựa trên phân tích lỗ hổng/ điểm yếu về tuân thủ biện pháp bảo vệ, đảm bảo cho Việt Nam đủ điều kiện để nhận các ưu đãi tích cực trong việc bồi thường cho các hành động dựa vào hiệu quả từ các cơ hội tài chính tiềm năng ngắn hạn và dài hạn. Cơ hội tài chính tiềm năng trước mắt đang được khám phá thông qua xây dựng Quỹ Cacbon FCPF, Thông tin Dự án về Giảm thiểu Phát thải Khí Nhà kính (ER-PIN) và giai đoạn hai của chương trình UN-REDD quốc gia, trong đó bao gồm thành lập quỹ REDD+ quốc gia lâm thời. Một điểm cần lưu ý là Lộ trình này là một sản phẩm kỹ thuật nhằm cung cấp thông tin, đầu tiên và trọng tâm nhất, cho các quá trình xây dựng (hay điều chỉnh) chính sách quốc gia về các biện pháp bảo vệ an toàn, và thứ hai, về thành phần của biện pháp bảo vệ của những dự án tài trợ đa phương chính thử nghiệm và chuẩn bị sẵn sàng cho triển khai REDD+, ví dụ như tài trợ của Quỹ Đối tác Cacbon ngành Lâm nghiệp (FCPF) và (dự kiến) Chương trình quốc gia UN-REDD Pha II.

2. Mục tiêu:

Lộ trình phát triển theo từng giai đoạn và thực hiện các biện pháp bảo vệ môi trường và xã hội cho Chương trình Hành động REDD+ Quốc gia của Việt Nam được hoàn thành dựa vào: 1) các biện pháp bảo vệ Cancun; 2) lựa chọn tài trợ trong tương lai gần (đặc biệt là Quỹ Cacbon FCPF và quỹ REDD+ Quốc gia lâm thời của UN-REDD Việt Nam được đề xuất), và 3) các khuôn khổ quan trọng khác về các biện pháp bảo vệ đa phương (như REDD+ SES).

3. Nhiệm vụ:

Giai đoạn I - xác định phạm vi lộ trình và sự tham gia của các bên liên quan chủ chốt (tháng thứ nhất—1 tháng)

---

² Ví dụ, BMU-ICI, tài trợ cho dự án HB-REDD+ và nhiệm vụ này, hiện đang xây dựng chương trình giám sát và khung báo cáo bao gồm giám sát tác động đồng lợi ích từ các dự án REDD+ trong tương lai được ICI hỗ trợ.

- Thông qua lựa chọn các tiêu chí điều kiện, thiết lập một Nhóm Chuyên gia của các bên liên quan chủ chốt từ STWG-SG bao gồm đại diện của khu vực công (chính phủ quốc gia), tư nhân (nếu có) và các tổ chức xã hội (các tổ chức phi chính phủ trong nước)
- Cung cấp định hướng kỹ thuật cho Nhóm Chuyên gia như là một đội ngũ tư vấn đóng góp quan điểm bao quát hơn về biện pháp bảo vệ REDD+ để phân tích sự tuân thủ về biện pháp bảo vệ theo nguyên tắc 5P và soạn thảo lộ trình (bao gồm triệu tập cuộc họp thường xuyên của Nhóm Chuyên gia)
- Rà soát/Tổng quan tài liệu quốc tế hiện có về các biện pháp bảo vệ môi trường và xã hội REDD+, đặc biệt là kết quả đầu ra của HB-REDD+, và những khía cạnh liên quan của các khung biện pháp bảo vệ đa phương chính (SEPC, SES, SESA)
- Tham vấn với các bên liên quan chính ở cấp quốc gia, bao gồm Tổng cục Lâm nghiệp, Ngân hàng Thế giới và UNDP, để đảm bảo sự thống nhất và sức mạnh tổng hợp tối đa đối với các quy trình bảo vệ liên quan (FCPF SESA và ER-PIN; UN-REDD giai đoạn II; Quy trình PGA³)
- Tham gia tham vấn với các bên liên quan rộng hơn và hỗ trợ thông qua Mạng lưới REDD+ Quốc gia, Tiểu nhóm Công tác kỹ thuật về Biện pháp Bảo vệ (STWG-SG) bên cạnh Tiểu nhóm Công tác Kỹ thuật (TWG) về Đánh giá Tác động Môi trường (EIA) / Đánh giá Môi trường Chiến lược (SEA)
- Khám phá khả năng mở rộng phạm vi đáp ứng các yêu cầu về biện pháp bảo vệ cho ngành lâm nghiệp rộng hơn, thông qua xác định các điểm tiếp cận tiềm năng để kết hợp với các quá trình khác, như FLEGT VPA⁴ hay Thông tư liên tịch đề xuất hướng dẫn ngành lâm nghiệp của SEA/ EIA

Giai đoạn II – Phân tích 5P về sự tuân thủ biện pháp bảo vệ hiện có (tháng thứ ba và tư—2 tháng)

- Phối hợp với các quy trình khác (FCPF SESA và ER-PIN, UN-REDD giai đoạn II,...) được xác định trong giai đoạn I để thực hiện nhiệm vụ phân tích sau đây nhằm đảm bảo giá trị gia tăng quan trọng và cần thiết, và hướng dẫn cụ thể rõ ràng cho Chính phủ Việt Nam và các bên liên quan
- Tiến hành phân tích tư vấn về lợi ích tiềm năng về môi trường và xã hội và các rủi ro gây ra bởi NRAP và đề xuất triển khai hoạt động REDD+ và thích ứng với các khuôn khổ và công cụ hiện có (VD: UN-REDD BeRT⁵) để phù hợp với bối cảnh của Việt Nam
- Ưu tiên các rủi ro và lợi ích về môi trường và xã hội (những tác động tích cực và tiêu cực tiềm năng), cụ thể cho bối cảnh Việt Nam, thông qua một quá trình tư vấn, quản lý thông qua STWG-SG là các vấn đề trọng tâm để phát triển lộ trình
- Đối chiếu bằng chứng 5P hiện có liên quan đến ngành lâm nghiệp, các ngành liên quan đến việc tạo động cơ phá rừng và suy thoái rừng ở Việt Nam, và các đối tác có liên quan trực tiếp đến việc đánh giá tác động môi trường và xã hội được ưu tiên (như đã được xác định trong đánh giá trước đây)
- Tiến hành phân tích lỗ hổng/ yếu điểm, sử dụng bằng chứng tham khảo hiện có⁶ để xác định và lập bản đồ 5P hiện có tại Việt Nam về tính tuân thủ các biện pháp bảo vệ ở mức độ nào:
  - **(Policies)** - Chính sách – điểm gì được hệ thống hóa trong chiến lược quốc gia và các chính sách khác liên quan đến các biện pháp bảo vệ môi trường và xã hội trong lĩnh vực lâm nghiệp và sử dụng đất?
  - **(Programmes)** - Chương trình - quy định nào về bảo vệ môi trường và xã hội được thực hiện trong các chương trình mục tiêu quốc gia về lâm nghiệp và lĩnh vực sử dụng đất khác?
  - **(Plans)** - Kế hoạch - quy định nào được thực hiện để bảo vệ rủi ro môi trường và xã hội trong kế hoạch tổng thể ngành hoặc địa phương và các quy trình lập kế hoạch?

³ Đánh giá Quản trị có sự tham gia (PGA)

⁴ Thỏa thuận Đối tác FLEGT đang trong quá trình đàm phán giữa chính phủ Việt Nam và Ủy ban Châu Âu (EU)

⁵ Bản thảo các Tiêu chí và Nguyên tắc về Môi trường và Xã hội – Công cụ (xác định) lợi ích và rủi ro

⁶ IBRD/ WB (2011) *Áp dụng Đánh giá Môi trường Chiến lược để cung cấp thông tin cho Quy hoạch Tổng thể ngành Lâm nghiệp Việt Nam giai đoạn 2010-2020*. Ngân hàng Quốc tế Tái thiết và Phát triển / Ngân hàng Thế giới, Washington DC.

- (**P**rocesses) - Quy trình - các quy trình khác liên quan hiện có, có thể đóng góp vào ứng phó với các biện pháp bảo vệ quốc gia (VD: quy trình FLEGT VPA; thí điểm PGA; SEA)
- (**P**ractice) - Thực hành - các chính sách, chương trình, kế hoạch và quy trình nêu trên được thực hiện như thế nào trong thực tế, và được cải thiện ở mức độ nào?

Giai đoạn III – phát triển lộ trình và tham vấn các bên liên quan (tháng thứ 4--1 tháng)

- Hoàn thành bản dự thảo lộ trình ngắn gọn về đề xuất hành động từ giai đoạn lập chính sách đến giai đoạn thực hiện có thể hướng dẫn Việt Nam (các bên liên quan thuộc chính phủ và phi chính phủ) về ứng phó với các biện pháp bảo vệ trong nước theo từng giai đoạn bằng cách rút ngắn khoảng cách và khắc phục các điểm yếu để đáp ứng phù hợp với:
  1. các biện pháp bảo vệ Cancun của Công ước Khung của Liên hợp quốc về Biến đổi Khí hậu (UNFCCC);
  2. các lựa chọn về tài trợ mới xuất hiện trong tương lai gần (đặc biệt là Quỹ Cacbon FCPF và quỹ REDD+ Quốc gia lâm thời của UN-REDD Việt Nam được đề xuất), và
  3. các khuôn khổ quan trọng khác về biện pháp bảo vệ đa phương (như REDD+ SES).
- Xác định các đề xuất chính sách và biện pháp, trong một khoảng thời gian theo từng giai đoạn tương ứng với phân tích 5P được thực hiện trong Giai đoạn II để giải quyết các lợi ích và rủi ro tiềm năng của việc thực hiện REDD+, và đảm bảo tuân thủ chặt chẽ sự ứng phó đối với các biện pháp bảo vệ quốc gia
- Chú trọng khuyến nghị về các thành tố và các bước chính trong quá trình xây dựng một 'hệ thống thông tin về biện pháp bảo vệ' (SIS) theo yêu cầu của UNFCCC (Lộ trình không cần làm chi tiết cấu trúc hay tiến trình SIS)
- Chú trọng khuyến nghị về các thành tố và các cách tiếp cận chính nhằm triển khai được trên thực tế các chính sách về biện pháp bảo vệ (đã được xác định) ở cấp địa phương, ví dụ như xác định những phần có thể lồng ghép các biện pháp bảo vệ vào kế hoạch hành động REDD+ cấp tỉnh
- Xã hội hóa và xác nhận thông tin đầu vào (VD: kế hoạch làm việc và phương pháp) và kết quả đầu ra (VD: kết quả dự thảo và lộ trình) với STWG-SG và TWG-EIA/SEA, tổng hợp các phản hồi để liên tục sửa đổi những tài liệu này

4. Kết quả bàn giao:

Được xây dựng phối hợp chặt chẽ với các Cố vấn của SNV thực hiện dự án HB-REDD+

- Sửa đổi phạm vi của Điều khoản Tham chiếu, cách tiếp cận, các hoạt động chi tiết, phân chia nhiệm vụ, khung thời gian, và kết quả bàn giao phải được Ban Quản lý dự án SNV-VNFOREST phê duyệt
- Kế hoạch hoạt động ban đầu cho nhiệm vụ này cần phải có sự chấp thuận của Ban Quản lý dự án SNV-VNFOREST
- Dự thảo Mục lục báo cáo có chú thích về Lộ trình Xây dựng Biện pháp Bảo vệ Môi trường và Xã hội cho Chương trình REDD+ Quốc gia của Việt Nam được Ban Quản lý dự án SNV-VNFOREST xem xét phê duyệt
- Bản dự thảo Lộ trình Xây dựng Biện pháp Bảo vệ Môi trường và Xã hội cho Chương trình REDD+ Quốc gia của Việt Nam
- Tóm tắt có chú thích và bản mềm/ bản cứng của tất cả các tài liệu được tham vấn trong quá trình phân tích về lỗ hổng/ yếu điểm và lộ trình biện pháp bảo vệ
- Thuyết trình, khi cần thiết về tiến độ thực hiện nhiệm vụ, những phát hiện chính và khuyến nghị cho STWG-SG và các diễn đàn quốc gia phù hợp khác

5. Nhóm Tư vấn

Thành phần tối thiểu của nhóm tư vấn:

1. Trưởng nhóm (quốc tế) – chuyên gia cao cấp về SEA/ EIA có kinh nghiệm trong việc kết hợp các vấn đề về môi trường và xã hội vào chính sách và kế hoạch ngành
2. Chuyên gia về các biện pháp bảo vệ môi trường (quốc tế và/ hoặc trong nước) – có kinh nghiệm về phương pháp thực hành tốt nhất về bảo vệ môi trường quốc tế và kiến thức về bối cảnh của Việt Nam
3. Chuyên gia về biện pháp bảo vệ xã hội (quốc tế và/ hoặc trong nước) – có kinh nghiệm về phương pháp thực hành tốt nhất về bảo vệ xã hội cấp quốc tế và kiến thức về bối cảnh của Việt Nam
4. Chuyên gia về chính sách lâm nghiệp và nông nghiệp (trong nước) có kiến thức và hiểu biết chuyên sâu về khung pháp lý, chính sách, và quy định có liên quan

6. Phương thức đệ trình đề xuất

Các chuyên gia tư vấn hoặc công ty tư vấn gửi hồ sơ lý lịch cập nhật kèm theo Thư bày tỏ quan tâm, trong đó nêu rõ (i) năng lực thực hiện dịch vụ yêu cầu (ii) các vị trí và phạm vi công việc sẽ đảm nhận, tới ông Nguyễn Vinh Quang (nguyenvinh@snvworld.org). Hạn nộp đề xuất 17h00, ngày 5 tháng 10 năm 2012.